

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

IV. Apis & Mnevis, iidem ac Moses.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

ranesi, de Bacchis: ἀνεστειμμένοι τοῖς ὄφειν, ἐποροδύσσοντες δὲ αὐτῶν. *Coronati serpentibus, ululantes Evam.* Quod arripuit Epiphanius: οἱ τὰς ὄφεις ἀνεστειμμένοι, inquit, ἐνάλουτος τὸ, εἶα, εἶα. *Qui serpentibus coronati sunt, vociferantes, Va, Va.* Pergit Clemens: οὐμῶν ὄφειν βαρβαρῶν ὄφεις ἐστὶ πεπλευσμένοι: ἀνῆκεν γοῶν καὶ τῶν ἀκροῦν τῶν ἑβραίων φωνῶν, τὸ ὄνομα τὸ εἰνὰ διασωόμενον ἐρμηνεύεται ὄφεις θήληα. *Insigne orgiorum Bacchi, serpens est factus dicatus. Nunc igitur juxta accuratam Ebraeorum linguam, vox Hevia aspirata exponitur Serpens femina.* Verum ad eos potius accedimus, qui hæc referunt ad insanos temulentorum clamores, à Salomone in Proverbiis notatos, וַיִּי, quod est εἶα Epiphani, & וַיִּי quod est εὐδὲ. Itaque Clementi & Epiphanio assentiri non possum, qui Bacchantium serpentes & clamores, Evam hominum omnium matrem, & infidiatorem serpentem notare putant. Nam quid Bacchi mysteris cum Eva? Præterea ut splendorem vultus sui amiculo obducto Moses occultuit, ita Osiridis imaginibus velamen flammæ, ἀπτερόντων φλογόσθη, circumponi Plutarchum testatur. Copias suas æstu fatiscientes ad salubres montis Meri fontes deduxit Bacchus; suas Moles siti laborantes, & aquarum scatebris è montis Horebi rupe virgæ suæ tactu elicitis recreavit. Ignotum denique Osiridis sepulcrum fuit, juxta Diodorum: quod & de sepulcro Mosis Literæ sacræ testantur.

IV. Osiridi sacri erant boves illi, Heliopolitanus & Memphiticus; hic Apis dictus, ille Mnevis, vel erant potius ipse Osiris, quem Mosem esse diximus. De Apide id Plutarchum docuerunt Ægyptii Sacerdotes, quemadmodum fatetur ipse in libro De Iside & Osiride. Præterea apud Eusebium narrat Artapanus, Nacherotem Ægyptium à Mose quarentem equid hominibus valde esset utile, boum genus respondisse, qui terram arant: Chenephrem itaque Ægypti regem, taurum nominasse Apim, eique Templum extrui iussisse. Quoniam ergo causâ fuit Mosis dictum, cur hoc cultu Apim consecraret Chenephres, promptum fuit posteris, qui Mosem ipsum haud secus ac Deum jam sancte venerabantur, ut mox dicemus, Apim cum Mose confundere. Polemo quidem apud Africanum Apidem Phoronei filium Mosis coævum facit. Mnevem autem esse Mosem colligitur ex Justino in Parænesi, ubi testimonium proferens ex Bibliotheca Diodori, quo de Sacerdotibus Ægyptiis audivisse ait primum legislatorem fuisse Mnevem, pro Mnevis quod præterunt hodiernæ Diodori editiones, Justinus scribit Μνώβη. Unus nimirum idemque est Mnevis & Mosès. Firmatur id ex nomine Monios, quod Mose tributum esse diximus supra. Voces autem Monios & Mnevis elementorum solum ordine diserepant. Firmare id etiam possum ex dictione Μόγος, quæ Græcis vitulum & bovem sonat. Μόγος autem ipsum est Mosis nomen, ut ostendi supra, cum de Pythagora agerem. Appellationem vero hanc ex Ægypto transisse in Græciam minime mirabitur, quicunque meminerit Ægyptiorum discipulos fuisse Græcos, totamque Græcicam Theologiam ex Ægypto manasse per frequentia gentis utriusque commercia, & crebras Philosophorum Græcorum peregrinationes, & mansiones in Ægypto, condiscendæ Philosophiæ causâ. Id sæpe fatetur Plato; fatentur etiam Plutarchus, Proclus, Iamblichus, & alii, quod commemoravi jam supra, & infra quoque multiplex erit commemorandi locus. Cum igitur Moschi nomen asciverunt Græci quidam, non ad obviam & patentem nominis significationem, sed ad nobiliorem & occultam spectasse reor, ut pote non ignaros penitus, id nominis virum quemdam magnum prius gessisse.

V. Serapin quoque eundem esse ac Osirin docuit Sanchoniathon, & multis ostendit Macrobius. Itaque Serapis etiam fuerit Mosès. Id confirmat Ptolemæi Lagidæ somnium, quod refert Tacitus, oblatum ei secundum quietem Serapidem, visum in cælum igne plurimo attolli. Hinc origo nominis: nam שרפ is est *incendere*, unde & שרפים dicti, quod reddidit Dionysius, ἐμπερσῆς, ὑπερκαίνοντες; Gregorius *incendentes, ardentes*, ut notavimus in Origenianis. Indidem ergo Serapis, quod igne plurimo in cælum tolleretur, non pro Osirapis, ut volunt Clemens Alexandrinus, & Cyrillus; nec pro Soroapis, vocabulo conflato ex σορῆς, *loculus*, & Apis; ut tradit Clemens ex Nymphodoro, & ex Varrone Augustinus; neque ex Ægyptiaca voce σέρπ, quæ *diem festivum* sonat, ut docet Plutarchus. Merito autem appellationem ex igne habuit Mosès, qui vultu flammeo de monte ad suos reversus est, & inter ignes legem à Deo accepit. Gemmæ formam exhibet Pignorius in Expositione mensæ Isiacæ, in qua sculpta videtur imago Serapidis cornuti & radiati, virgam tricuspidem angue circumplacatam gestantis. Symbola hæc sunt Mosis, qui radiatus de Horebo descendit, qui cornutus pingitur vulgo, cuius gestamen virga fuit in serpente non semel mutata. Tricuspis illa est, qualem Neptuno ad temperandos maris fluctus Mythologi tribuunt: quippe Rubri maris undas protensa virga discedere iussit Mosès & coire; Ægypti aquas vertit in sanguinem, ex iisque ranas eduxit.

Epiph. Hæz. 80.

Proverb. 23. 29.

Plut. de Isid. & Osir.

Diodor. libr. 2.

Diodor. libr. 1.

Apis & Mnevis ii- dem ac Mo- ses.

Euseb. Præp. Evang. libr. 9.

African. Chro- nogr. libr. 3. apud Euseb. Præp. libr. 10. cap. 10.

Serapis idem ac Mosès.

Sanchon. apud Euseb. Præp. Evang. libr. 1.

Macrobi. Sat. libr. 1.

Tacit. Hist. libr. 4. c. 85. 84.

Clem. Alex. Protrept.

Cyrril. libr. 1. contr. Julian.

Clem. Alex. Strom. 1.

August. l. 18. de civit. Dei. c. 6.

Plut. de Isid. & Osir.